

Nr 32.

Warszawa, d. 8 sierpnia 1925 r.

Nr 32.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

OZNACZANIE CEN W WALUCIE POLSKIEJ.

Na ostatnim posiedzeniu Zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych była zwrócona uwaga, że niektóre firmy handlowe, ulegając panice, wywołanej atakiem na złotego, zaczynają oznaczać ceny w złotych w złocie, w dolarach i t. p., co oczywiście szerzy nieufność do waluty polskiej. Zarząd Oddziału wyraził jednomyślnie opinię, że składanie ofert, zawieranie transakcyj i dokonywanie obrachunków przez firmy związkowe powinno się odbywać wyłącznie w złotych, nie zaopatrując w żadne określenia dodatkowe, oraz że firmy związkowe nie powinny korzystać z ofert i zawierać transakcyj, podrywających zaufanie do waluty polskiej.

Opinia Zarządu Oddziału Warszawskiego będzie przedstawiona Radzie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i po zatwierdzeniu przez Radę stanie się uchwałą, obowiązującą ogół członków P. Z. P. M.

VII SESJA MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI PRACY.

I.

Rezultatem tegorocznej VII sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy, która zakończyła swe obrady w dniu 10 czerwca r. b. w Genewie, było uchwalenie szeregu nowych projektów konwencji międzynarodowych, dotyczących pracy, a mianowicie: 1) zakazu wypieku pieczywa w nocy; 2) równego traktowania ofiar nieszczęśliwych wypadków przy pracy; 3) odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki przy pracy; 4) odszkodowania za choroby zawodowe. Po za tem uchwalono szereg zaleceń, uzupełniających przepisy powyższych konwencji, i powzięto obszerną uchwałę, dotyczącą ogólnych zasad ubezpieczeń społecznych. Przedstawiony konferencji projekt konwencji, dotyczącej wpro-

wadzenia cotygodniowej 24-o godz. przerwy w produkcji hut szklanych wannowych, został przez Konferencję odrzucony.

Konwencja o zakazie pracy nocnej w piekarniach zakazuje wypiekać pieczywo w okresie nocy. Za noc przytem uważany ma być okres 7 godzin zawarty między godz. 11 wieczorem i 5 rano. Okres ten może być posunięty o godzinę naprzód, gdy tego wymagają warunki klimatu, sezonu, albo też, gdy w tym względzie zajdzie ugoda pomiędzy pracodawcami i pracownikami. Zakaz dotyczy wszelkiego rodzaju pieczywa z wyjątkiem masowej produkcji biszkoptów i t. p. produktów, oraz pieczywa produkowanego dla własnej konsumpcji. Zakaz ten zarówno dotyczy pracowników najemnych, jak i właścicieli piekarni i członków ich rodzin. Obowiązujące w Polsce przepisy prawne nie zakazują pracy nocnej w piekarniach.

Konwencja o równości traktowania ofiar nieszczęśliwych wypadków przy pracy posiada wielkie społeczne znaczenie dla Polski, gdyż wprowadza zasadę, że pracownicy-emigranci obywatele obcego państwa powinni być w razie nieszczęśliwego wypadku przy pracy otoczeni taką samą opieką, jaką cieszą się pracownicy miejscowi. Jest to jedyna konwencja, z uchwalonych w roku bieżącym, za którą głosowali delegaci pracodawców.

Konwencja o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki przy pracy zobowiązuje do zapewnienia odszkodowań pieniężnych ofiarom nieszczęśliwych wypadków przy pracy. Możliwym jest przytem stosowanie wszelkich systemów w tym względzie, a więc: cywilnej odpowiedzialności pracodawców (jak to przewidywała dawna ustawa rosyjska z 1903 r.); przymusowych związków ubezpieczeniowych pracodawców (jak to przewidywała dawna ustawa niemiecka), lub wreszcie publiczno-prawnych instytucyj ubezpieczeniowych (jak to jest u nas obecnie). Konwencji nie podlegają: osoby wykonyujące roboty czasowe, nie będące właściwą

pracą danego zakładu; chałupnicy, członkowie rodziny pracodawcy, wreszcie pracownicy nie pracujący fizycznie, których wynagrodzenie przewyższa granicę, która będzie ustaloną przez ustawę wewnętrzną danego państwa. Konwencja zobowiązuje do wypłacania odszkodowania w formie renty, która tylko wyjątkowo zamienioną być może na jednorazowe odszkodowanie, gdy będzie istnieć gwarancja, że otrzymany z tego tytułu kapitał będzie właściwie użyty. Uchwalone jednocześnie zalecenia, uzupełniające powyższą konwencję, ustalają wysokość najwyższej renty (przy całkowitej niezdolności do pracy) na $\frac{2}{3}$ rocznego zarobku pracownika, oraz zalecają stworzenie specjalnych mieszanych sądów do rozpatrywania spraw, wynikłych na tle sporów o odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki przy pracy. Delegacja rządu polskiego odegrała przy uchwaleniu tej konwencji pewną rolę. Mianowicie zgłosiła do dość umiarkowanego projektu, opracowanego przez komisję, szereg nader radykalnych poprawek, które w wielu punktach szły nawet dalej, niż życzenia obecnych na konferencji przedstawicieli robotników. Poprawki te w większości nie były uwzględnione przez Konferencję, gdyż zostały wycofane na skutek braku poparcia nawet ze strony najradykalniejszych sfer konferencji. Uchwalony ostatecznie projekt konwencji nie idzie tak daleko, jak nasze obecne ustawodawstwo.

Konwencją o odszkodowaniu za choroby zawodowe przewiduje, iż powinno być ono równe odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki przy pracy. Za choroby zawodowe uznano przy tem: zatrucie ołowiem i rtęcią oraz zakażenie węglikiem (karbunkiem). Ponieważ dwa pierwsze rodzaje wypadków dotyczą w pewnej mierze przemysłu metalowego, więc przytaczamy tekst odpowiedzi.

Choroby i substancje trujące:

a) Zatrucie ołowiem, jego stopami lub związkami, z bezpośrednimi skutkami tego zatrucia.

Przemysły i zawody.

Przerób rud, zawierających ołów, łącznie z popiołem ołowianym z cynkowni.

Stapianie starego cynku z ołowiem.

Wyrób przedmiotów z ołowiu topionego lub też ze stopów ołowianych.

Przemysł poligraficzny.

Wyrób związków ołowianych.

Wyrób i reperacja akumulatorów.

Przygotowanie i używanie emalii zawierających ołów.

Polerowanie z pomocą środków zawierających ołów.

Roboty malarskie obejmujące przygotowanie i używanie kitów i farb zawierających barwki ołowiane.

b) Zatrucie rtęcią, jej amalgamatami i związkami z bezpośrednimi skutkami tego zatrucia.

Przemysły i zawody.

Przerób rud rtęciowych.

Wyrób przyrządów mierniczych i laboratoryjnych.

Przygotowywanie surowców dla kopalnictwa.

Złocenie w ogniu.

Używanie pomp rtęciowych przy wyrobie lamp.

Wyrób lontów z piorunianem rtęci.

Nasze ustawodawstwo w odmienny sposób załatwia sprawę chorób zawodowych, niż to czyni omawiany projekt konwencji, gdyż traktowane są one na równi ze wszelkimi innymi chorobami i podlegają ogólnemu ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Wreszcie uchwała, nie posiadająca charakteru wiążącego aktu międzynarodowego, dotycząca ogólnych zasad ubezpieczeń społecznych, wzywa Międzynarodowe Biuro Pracy do przeprowadzenia przygotowawczych studjów i do wprowadzenia kwestji ubezpieczeń społecznych na porządek obrad jednej z przyszłych sesyj Międzyn. Konf. Pracy.

M. J.

KONFERENCJA Z KASAMI CHORYCH W ODDZIALE RADOMSKO-KIELECKIM P. Z. P. M.

Fabryki Oddziału Radomsko-Kieleckiego P. Z. P. M., zważywszy ich rodzaj produkcji, zależne są od sezonu sprzedażnego, który zwykle przypada na drugą połowę roku. Przy obecnym braku gotówki rzadkością jest, aby fabryki te mogły być czynne przez pełen tydzień; przeważnie zatrudnienie ogranicza się do 3 dni w tygodniu.

W tych warunkach obliczanie składek do Kas Chorych odbywać się było winno na podstawie art. 50 ustawy t. zn., że ubezpieczeni powinni być przeniesieni do grup zarobkowych niższych na podstawie ich zarobków tygodniowych. Ponieważ jednak Kasy Chorych w Radomiu i Skarżysku opracowały specjalne tablice do obliczania składek, zaopatrzone w instrukcję, która nie uwzględniała dobrodziejstw, wypływających z art. 50 ustawy, przeto wytworzył się taki stan rzeczy, że Kasy Chorych odbierały składki na podstawie dziennych zarobków i to za cały tydzień, tak że wysokość wbrew ustawowym $6\frac{1}{2}\%$ dochodziła do 11 i 14% zarobków.

Dla uregulowania tych spraw i ewentualnej rewindykacji powstałych nadpłat odbyła się w Skarżysku w dn. 10 lipca b. r. konferencja wspólna przedstawicieli oddziału Radomsko-Kieleckiego P. Z. P. M. z przedstawicielami Kas Chorych. W konferencji uczestniczył również p. B. Siwik, dyrektor okręgowego urzędu ubezpieczeń w Warszawie. Na konferencji powzięto za wspólnym porozumieniem szereg uchwał, które zostały zaprotokółowane.

Sprawa nadpłat rozpatrzona będzie przez komisję, złożoną z dwóch osób, która będzie badała stan rzeczy w poszczególnych fabrykach stowarzyszonych. Do komisji wchodzi: ze strony oddziału Radomsko-Kieleckiego dyrektor oddziału p. W. Eychler, ze strony Kas Chorych — przedstawiciel zainteresowanej Kasy.

Na przyszłość art. 50 ustawy będzie stosowany w całej rozciągłości; *) sprawę nadpłat zaś rozstrzygnie komisja. Superarbitrem komisji będzie p. B. Siwik, dyrektor okręgowego urzędu ubezpieczeń.

PRÓBA PRZEDŁUŻENIA CZASU PRACY.

Robotnicy, zatrudnieni przy budowie portu w Gdyni, ogłosili strajk. „Gazeta Gdańska“ z d. 30 lipca r. b. podaje o nim następującą wiadomość.

W poniedziałek odbyły się pertraktacje pomiędzy kierownictwem portu a robotnikami, którzy należą przeważnie do wolnego związku socjalistycznego, lecz do ugody nie przyszło, bo robotnicy z swych żądań nie opuścili nie chcieli. Żądają oni 50 procent podwyżki dotychczasowej zapłaty; dotąd otrzymywali 59 groszy na godzinę. Ministerstwo handlu i przemysłu jako przedsiębiorca budowy zaproponowało dotychczasową zapłatę za 8 godzin i za dziewiątą godzinę pracy (na przedłużenie o jedną godzinę pracy ministerstwo opieki społecznej się zgodziło) zwykłą zapłatę z 50 procent nadwyżki. Propozycje te robotnicy odrzucili i strajkują nadal. Wobec tego postanowiło kierownictwo portu przyjąć innych robotników do pracy i temsamem strajk zlikwidować.

Wiadomość powyższą przytaczamy na odpowiedzialność informatora „Gazety Gdańskiej“.

POLSKIE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE S. A.

W dniu 31 lipca r. b., w lokalu Zjednoczonych Polskich Przemysłowców Metalowych przy ul. Traugutta 4 w Warszawie, pod przewodnictwem inż. St. J. Okolskiego odbyło się zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy Polskiego Towarzystwa Elektrycznego Sp. Akc. („P. T. E.“).

*) O składkach do kas Chorych za ubezpieczonych, pracujących niepełny tydzień, pisaliśmy w № 25 „P. M.“ z r. b. (przyp. Red.).

Aparaty do spawania:

Tow. Akc. „Perun”, Warszawa.
Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34.
Fabryka: Grochowska № 52,
tel. 201-16.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sila”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Garbarskie maszyny:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gwoździarki i ciągaraki:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

Konstrukcje żelazne:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:

Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-48.

Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:

Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Dąbrowie.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane z własnym okuciem fabrycznym:

Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Prasy, tłoczarki cierne:

mimośrodowe i balansowe: B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Prasy mimośrodowe:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Sprężyny do mebli:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Śruby, nakrętki, nity:

Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Suwnice:

Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Suwnice (kranie) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sila”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania

L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):

Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wialnie do czyszczenia zboża:

Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowsze typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.

Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.